

УДК 378.147
DOI: 10.24144/2524-0609.2019.45.191-195

Тимофєєва Оксана Ярославівна
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри гуманітарних дисциплін
Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»
м.Ізмаїл, Україна
tymofoksana@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-6645-5604>

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У КУРСАНТІВ МОРСЬКИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація. Мета даного дослідження: пошук шляхів та розробка заходів підвищення мотивації до професійної комунікації англійською мовою у курсантів морських вищих навчальних закладів. Використані методи дослідження: аналіз, синтез, систематизація, педагогічне спостереження та бесіди. В статті розроблені заходи щодо підвищення мотивації до професійної комунікації англійською мовою у курсантів морських навчальних закладів. Констатована гостра необхідність посилення курсу викладання англійської мови в морських вишах. Виявлено, що головною рушійною силою покращення професійної комунікації англійською мовою у курсантів є мотивація. Також здійснено висновок щодо необхідності своєчасного забезпечення курсантів постійно оновленими навчально-методичними матеріалами, які адаптовані під конкретні спеціальності, що дозволить активізувати інтерес, який є одним з компонентів в структурі мотивації. Виокремлено методичні характеристики для покращення навчання науково-технічної мови. Крім цього зазначена важливість організації позааудиторної роботи з курсантами, залучення їх до наукових досліджень, до участі в конференціях, конкурсах. Розкрито сутність, переваги та шляхи організації такої діяльності, як засобу підвищення мотивації до професійної комунікації англійською мовою.

Ключові слова: мотивація; професійна комунікація; англійська мова; наукові конференції; морські навчальні заклади.

Вступ. У сучасних умовах глобалізації морської індустрії, розширення міжнародного ринку праці моряків, випускник морського вищого навчального закладу повинен активно володіти англійською мовою в професійній сфері і в повсякденному спілкуванні. Однією з вимог до рівня підготовки майбутнього фахівця морської галузі, суднового механіка або судноводія, є вміння застосовувати знання англійської мови для професійного спілкування (в усній та письмовій формах) та роботи з літературою за фахом (International Convention ..., 2010).

Багато хто з сучасних випускників прагнуть вивчати англійську мову з метою підвищення професійної підготовки та кар'єрного росту. Але так само існують і курсанти, студенти, у яких прагнення до вивчення англійської мови відсутнє. Зазначаємо необхідність для фахівців технічних спеціальностей, до яких належать морські спеціалізації (судноводіння та експлуатація суднових енергетичних установок) володіння англійською мовою для вивчення й практичного застосування фахової зарубіжної літератури, для розширення наукової бази дослідницької роботи, проведення порівняльного аналізу багатьох явищ, що вивчаються в рамках здобуття освіти за спеціальністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підвищення мотивації до вивчення іноземної мови та професійної комунікації студентами різних спеціальностей загалом непогано висвітлена в останніх дослідженнях і публікаціях. У зв'язку з чим можна зазначити такі наукові пошуки, як місце мотивації у психолого-педагогічному забезпеченні професійної підготовки, що допоможе студенту реалізувати особистісні базові потреби визнання та самоповаги (Кузан, 2016); особливості зовнішнього стимулювання для підвищення внутрішньої мотивації студентів до вивчення іноземних мов, як результат – додаткові позитивні емоції та якісне усвідомлення важливості знання іноземних мов (Лобанова, 2016). Було розглянуто використання особистісного підходу у курсі викладання іноземної мови та його доцільності у формуванні та збереженні мотивації студентів до профе-

сійної комунікації іноземною мовою (Ріхтер, 2016); відчуття впевненості та успішності, створення на заняттях атмосфери конкурентності як запорука мотивації до вивчення іноземної мови (Тарасенко, 2018), інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В той же час проблема підвищення мотивації до професійної комунікації англійською мовою (мається на увазі дисципліна «Англійська мова за професійним спрямуванням») у студентів вузьких спеціальностей висвітлена порівняно слабше. Зокрема, цьому питанню присвятили свої наукові розвідки А. Гордєєва (2014) (комунікативної діяльності майбутніх психологів у процесі формування умінь англомовного професійного спілкування), Л. Кушмар (2017) та І. Литовченко (2014) (мотивація до опанування дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням»), Т.Петрова (2014) (мотивації процесу навчання професійно спрямованої англійської мови студентів немовних вищих навчальних закладів), О. Харжевська (2015) (мотивації у студентів інженерно-технічних спеціальностей при вивченні англійської мови). Стосовно питання формування та підвищення мотивації до професійного спілкування англійською мовою у курсантів морських вищих навчальних закладів, то воно майже не вивчене. Зазначене підтверджує **актуальність подальших наукових пошуків** в цьому напрямку.

Мета дослідження: пошук шляхів та розробка заходів підвищення мотивації до професійної комунікації англійською мовою у курсантів морських вищих навчальних закладів. **Методи дослідження:** аналіз, синтез, систематизація, педагогічне спостереження та бесіди.

Виклад основного матеріалу. Головним критерієм якості підготовки випускників вищів вважається професійна компетентність, пов'язана зі здібностями акумулювати та інтерпретувати знання, вміння і навички, отримані під час навчання. Як відомо, визначальною рушійною силою пізнавальної діяльності є мотивація. Тому особливо важливим стає питання про мотиви навчально-професійної діяльності сту-

дентів. Мотиви є мобільною системою, на яку можна й потрібно впливати, оскільки цей процес вимагає регулярності занять і тривалого часу. Курсанти це дорослі за віком студенти, як відомо, для такої категорії необхідно мати цілі, які орієнтовані на результат. Тоді якість кінцевого результату, сформованість необхідних компетенцій, буде вищою. Спираючись на аналіз літератури (Павлюк, 2016; Фінів, 2017), поняття «мотивація» можна визначити як загальну назву для процесів, методів, засобів спонукання людини до продуктивної пізнавальної діяльності, вивчення і правильного використання діючих мотивів, що спрямовують розвиток особистості та її рух в потрібному напрямку. Доречним вважаємо визначення мотивації як «процесу, завдяки якому стимулюється та підтримується цілеспрямована діяльність людини» (Schunk et al., 2008).

Про необхідність посилення курсу викладання іноземної мови в технічних вишах неодноразово заявляли багато дослідників (Варянюк, 2017; Мігірін, 2017). Поточна ситуація, що склалася, не тільки не сприяє популяризації іноземних мов в технічних, в рамках цього дослідження морських, вузах, професійному зростанню і безперервному саморозвитку майбутніх фахівців технічних спеціальностей, а й суперечить високим темпам інтеграції України в світове співтовариство. Відтак слід наголосити на необхідності збільшення академічних годин на іноземну мову в морських вузах, що, безсумнівно, відіб'ється на підвищенні рівня мотивації як основної рушійної сили освітнього процесу.

Виходячи з існуючого в даний час стану справ, слід підкреслити, що для оптимальної організації навчального процесу важливо, в першу чергу, глибоке знання мотивів навчання, й, по-друге, вміння правильно виявляти їх та розумно керувати ними.

Пропонуємо на початку навчального року детально ознайомити курсантів з навчальними програмами, етапами й тематикою навчання, підкреслити, що предметом навчання протягом усього курсу навчальних занять буде технічний науковий стиль мовлення, а саме морська англійська, визначення його формату і проміжних характеристик, позначити місце англійської мови серед інших предметів технічного профілю, заявивши його як невід'ємний компонент системи морської освіти. Тоді з першого заняття вони починають бачити перспективи навчання і усвідомлювати вимоги до підсумкового контролю знань, умінь і навичок, сприймати мову як ланку, що веде до оволодіння професією, а професійна мотивація виступає як внутрішній рушійний чинник розвитку професіоналізму особи, оскільки тільки на основі її високого рівня формування можливий ефективний розвиток професійної освіченості і культури особистості.

Також важливим є визначення методичних характеристик, які можуть сприяти більш раціональному, вмотивованому відбору навчального матеріалу, які мають безпосередній вихід в методику навчання науково-технічної мови. Орієнтуючись на цю мету, видається доцільним починати розвиток елементарних навичок конспектування і анотування на початковому етапі паралельно з формуванням лексичного запасу і узагальненням основних граматичних явищ, властивих технічному науковому стилю мовлення загалом, та морської англійської зокрема, оскільки саме ці навички в існуючих мовних реаліях здаються найбільш мотиваційно виправданими. Це стає можливим через реалізацію принципу тематичних блоків – набору текстів, об'єднаних єдиною темою і розташованих у логічній послідовності.

Можна запропонувати наступну ієрархію для на-

вчання конспектування й анотування на основі читання, яка може використовуватися в роботі зі курсантами морських ВНЗ:

1) від речення до типового тексту, в кожному з яких тип змісту поєднаний з комунікативним способом передачі цього змісту;

2) від тексту до серії текстів, організованих за принципом причинно-наслідкових та часових логічних категорій;

3) кожен наступний текст серії розширює лексичний матеріал з вивченої теми;

4) текст розглядається як сукупність типів з'єднань пропозицій в одиниці й організації, що характеризуються смисловою цілісністю та завершеністю;

5) той же текст, з іншого боку, слугує ланкою побудови підтеми і, нарешті, теми, причому в якості з'єднань використовуються ті самі граматичні й мовні засоби, зумовлені стилем.

Однозначно важливо створювати умови не тільки для розвитку навчального інтересу, а й для загальної творчої активності курсантів: організація поза аудиторної роботи зі курсантами, залучення їх до наукових досліджень, до участі в конференціях, конкурсах.

Формою, що дозволить об'єднати, наростити й реалізувати всі перераховані завдання та цілі, може стати проведення щорічних студентських науково-практичних конференцій іноземною мовою за певними фаховими напрямками. Така форма дозволяє оптимізувати пізнання і стає інструментом надбання знань. Для виявлення комунікативних переваг учасників та визначення теми необхідно проводити обговорення та вирішення планових показників. Також це дозволить об'єднати одних учасників в категорію доповідачів і співдоповідачів, а інших в категорію опонентів. За такого підходу можна виділити й групу модераторів, які вміють відкрити та закрити роботу, а в деяких моментах уточнити, узагальнити чи зробити висновок, поставити запитання і сформулювати проблему. В ході подібної підготовки існує також і змагальний момент, що посилює необхідну мотивацію.

Після визначення теми розпочинається найдовший за часом і об'ємний за кількістю оброблюваного матеріалу етап – етап накопичення інформації, її систематизації, оформлення в доповіді та презентації. Цей етап є найбільш повчальним й навчальним з точки зору мовних та мовленнєвих категорій та поповнення професійного багажу, адже ця робота йде на початку вищої освіти, і, таким чином, ще на першому курсі, виникає фактор випередження в залученні до професійних знань, що в деяких окремих випадках може визначати й вибір подальшої професійної орієнтації. У будь-якому відношенні цей етап, без сумніву, є найбільш інформативним. Він може перетворювати його діячів на активних дослідників, а будучи пов'язаним з оформленням думок англійською мовою, він змушує надзвичайно ретельно відокремлювати всі «за» від «проти» в обґрунтуванні своєї позиції перед колегами з професійного спілкування, удосконалюючи в кінцевому підсумку через систематизацію норм мови й професійну позицію, і, отже, рівень загальної освіченості майбутнього фахівця.

Окремо виділяємо такий аспект як спадкоємність тем. Це досягається через збільшення кількості та різноманітності учасників, коли до даної діяльності залучаються також курсанти старших курсів, які вже мають досвід професійної комунікації після плавальної практики. Здебільшого ця практика є роботою, рейсом у змішаних екіпажах, тобто кому-

нікація, як професійна так і соціально-побутова, відбувалась англійською мовою. Комуніканти можуть самі обирати складні проблеми. Завдання викладача допомогти визначити найточніші мовні засоби, щоб учасники були зрозумілими. А це дозволяє не тільки вдосконалити вміння і навички професійного спілкування, тобто мовну діяльність курсантів через формування іншомовної комунікативної компетентності, а й забезпечити випускника морського вишу лексичним матеріалом, який може йому знадобитися в подальшій професійній чи науковій діяльності. Також акцентується автономізація процесу навчання та позитивний результат, що дозволяє підтримати у курсантів мотивацію до подальшого навчання. Ця проблема особливо актуальна для технічних вишів, де існує багато «вузьких» спеціальностей.

Таким чином, крім усього іншого, робота з підготовки та проведення конференцій дозволяє формувати вокабуляр, що включає найбільш частотну лексику, пов'язану з міждисциплінарними темами та науковими доповідями або проведенням брифінгів, тощо. Керуючись принципом формування професійної мотивації через мовну компетенцію з подальшим використанням навичок професійного спілкування англійською мовою і для самоосвіти, вельми важливо, логічно і продуктивно належним чином та в потрібний момент реагувати на запити всіх суміжних спеціальних предметів професійного циклу.

Вбачається доцільним визначення проведення конференцій із залученням курсантів як молодших так і старших курсів індикатором того, що іноземна мова, стає не лише однією з дисциплін, необхідних для отримання диплому про вищу освіту, а й, в деякому сенсі, метою всього навчання та запорукою конкурентоздатності в майбутньому. Цю ідею необхідно також виголосувати для учасників як мотиваційний супровід. Для цього важливо вчасно визначити перспективи, сформулювати їх значимість та розробити шляхи вирішення.

Для вирішення зазначених перспектив зауважуємо, що якщо навчально-пізнавальні потреби курсантів на першому курсі мотивовані загальноосвітнім фактором, то в даній роботі відбувається логічна зміна співвідношення видів мовленнєвої діяльності зі зміщенням акценту в бік пошуку інформації та читання, що обумовлюється рядом факторів, і, перш за все, поступовим підключенням спеціальних дисциплін. Також читання підкріплює структурну організацію мови. Цілеспрямоване читання сприяє створенню навичок й умінь вживання мовного матеріалу в мові, розвиває мовну інтуїцію. Далі, читання відіграє важливу роль у професійній діяльності фахівців морської галузі (як приклад, постанови та регламентуючі документи ІМО, морських адміністрацій, компаній судновласників, тощо).

Реалізація вищеозначених цілей призводить до вирішення декількох завдань:

- зникає необхідність задавати або обґрунтовувати мотивацію, вона природним чином випливає з характеру мети: отримати якомога більше інформації за конкретним, часто вузьким питанням, оскільки величезна кількість останніх досягнень в технічних науках описана в дослідженнях саме англійською мовою як міжнародною;
- комунікація відбувається в природному середовищі (в навчальний час в умовах певної технічної дисципліни або у позанавчальний час в умовах студентської науково-практичної конфе-

ренції), що вимагає точного перекладу відібраної інформації англійською мовою;

- розширюється контингент тих, кого можна охопити та зацікавити цією роботою, курсанти перших курсів, які в силу розподілу предметного навантаження вивчають англійську мову, та курсанти старших курсів, які визначаються з вибором наукових уподобань та професійної орієнтації;
- провокується розвиток інтересу, а в подальшому формується звичка керуватися у професійній та науковій діяльності останніми науковими досягненнями, зафіксованими не тільки українською, а й англійською мовою.

Запропонована форма поза аудиторної роботи, її алгоритм та переваги для підвищення рівня професійної комунікації англійською мовою у курсантів пройшла апробацію в Дунайському інституті Національного університету «Одеська морська академія». Кафедра гуманітарних дисциплін щорічно проводить міжнародні науково-практичні конференції за участю курсантів. Спостереження та бесіди з курсантами дозволяють констатувати дієвість та результативність такої роботи з іноземною мовою.

Таким чином, використання англійської мови як засобу професійного спілкування в роботі, що пов'язана з самостійною, творчою діяльністю, може внести свій внесок у вирішення завдання перетворення іноземної мови на інструмент надбання нових знань і підвищення професійної мотивації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Головною рушійною силою покращення професійної комунікації англійською мовою у майбутніх фахівців морської галузі є мотивація. Мотиви є тим фактором, на який можна і слід впливати для досягнення означеної мети. При цьому для оптимальної організації навчального процесу важливо в першу чергу глибоке знання мотивів навчання, й, по-друге, вміння правильно виявляти їх та розумно керувати ними.

Встановлено, що в роботі з курсантами морських навчальних закладів вищої освіти, варто використовувати певні результативні прийоми. Видається доцільним починати розвиток елементарних навичок конспектування і анотування на початковому етапі паралельно з формуванням лексичного запасу і узагальненням основних граматичних явищ, властивих технічному науковому стилю мовлення, оскільки саме ці навички в існуючих мовних реаліях здаються найбільш мотиваційно виправданими. Це стає можливим через реалізацію принципу тематичних блоків – набору текстів, об'єднаних єдиною темою і розташованих у логічній послідовності. Крім зазначеного, важливо створювати умови не тільки для розвитку навчального інтересу, а й для загальної творчої активності курсантів: організація поза аудиторної роботи з курсантами, залучення їх до наукових досліджень, до участі в конференціях, конкурсах. Загалом, використання англійської мови як засобу професійного спілкування, вносить свій внесок у вирішення завдання перетворення іноземної мови на інструмент надбання нових знань і підвищення професійної мотивації.

Перспективами подальших досліджень є вивчення і практичне застосування сучасних практик підвищення мотивації при навчанні професійному спілкуванню англійською мовою, розробка нових актуальних методик навчання курсантів англійській мові та професійній комунікації.

Список використаної літератури

Варянюк Т. Вдосконалення навчання іноземної мови в технічних вищих навчальних закладах. *Молодь і ринок*. 2017. №2. С.134–138.

- Гордєєва А.Й. Способи мотивації комунікативної діяльності майбутніх психологів у процесі формування умінь англomовного професійного спілкування. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. Вип. 50(1). С.207–212.
- Кузан Г. Інноваційні технології у формуванні мотивації до вивчення іноземної мови у студентів непрофільних вишів. *Молодь і ринок*. 2016. №8. С.42–46.
- Кушмар Л.В. Мотивація як необхідна складова опанування дисципліни «Англійська мова (за професійним спрямуванням)». *Іноземні мови*. 2017. №2. С.34–38.
- Литовченко І.М. Підвищення мотивації студентів до іноземного спілкування на заняттях англійської мови професійного спрямування. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2014. Вип.1. С.108–114.
- Лобанова С.І. Роль зовнішньої мотивації при вивченні іноземних мов студентами технічних вищих навчальних закладів. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2016. Вип. 14. С.89–92.
- Мігірін П.І. Вивчення іноземної мови як складової частини гуманітарної освіти в умовах вищого технічного навчального закладу. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2017. Вип.16. С.98–101.
- Павлюк М.М. Психологія мотивації. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2016. 265с.
- Петрова Т.І. Міжпредметні зв'язки як ефективний засіб мотивації процесу навчання професійно спрямованої англійської мови студентів немовних вищих навчальних закладів. *Містобудування та територіальне планування*. 2014. Вип.52. С.311–315.
- Ріхтер О.Є. Проблема розвитку мотиваційної сфери особистості студента при вивченні іноземної мови у немovному ВНЗ. *Молодий вчений*. 2016. №4. С.565–568.
- Тарасенко М.І. Способи підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 81 (2). С.65–67.
- Фінів О.Я. Мотивація діяльності людини. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 163 с.
- Харжевська О.М. Формування професійної мотивації у студентів інженерно-технічних спеціальностей при вивченні англійської мови. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Психологія..* 2015. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadpn_2015_1_14 (дата звернення 02.04.2019).
- International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW). 2010. URL: [http://www.imo.org/en/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-on-standards-of-training,-certification-and-watchkeeping-for-seafarers-\(stcw\).aspx](http://www.imo.org/en/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-on-standards-of-training,-certification-and-watchkeeping-for-seafarers-(stcw).aspx) (дата звернення: 10.04.2019).
- Schunk D.H., Pintrich P.R., Meece J.L. Motivation in education: Theory, research, and applications. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall, 2008. 433 p.

References

- Finiv, O.Ya. (2017). *Motyvatsiya diyalnosti lyudyny* [Motivation of human activity]. Lviv: LvDUVS. [in Ukrainian].
- Hordyeyeva, A.Y. (2014). Sposoby motyvatsiyi komunikativnoy diyalnosti maybutnikh psykholohiv u protsesi formuvannya umin anhlmovnoho profesiynoho spilkuvannya [Methods of motivating the communicative activity of future psychologists in the process of formation of the English language professional communication skills]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*, 50(1), 207–212. [in Ukrainian].
- International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW). 2010. URL: [http://www.imo.org/en/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-on-standards-of-training,-certification-and-watchkeeping-for-seafarers-\(stcw\).aspx](http://www.imo.org/en/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-on-standards-of-training,-certification-and-watchkeeping-for-seafarers-(stcw).aspx) (last accessed: 10.04.2019)
- Kharzhevska, O.M. (2015). Formuvannya profesiynoyi motyvatsiyi u studentiv inzhenerno-tekhnichnykh spetsialnostey pry vyvchenni anhliyskoyi movy [Formation of professional motivation for students of engineering and technical specialties for the English language studying]. *Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Psychology, I*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadpn_2015_1_14 (last accessed 02.04.2019).
- Kuzan, H. (2016). Innovatsiyi tekhnolohiyi u formuvanni motyvatsiyi do vyvchennya inozemnoy movy u studentiv neprofilnykh vyshiv [Innovative technologies in the formation of motivation to study a foreign language among non-language students]. *Molod i rynek*, 8, 42–46. [in Ukrainian].
- Kushmar, L.V. (2017). Motyvatsiya yak neobkhidna skladova opanuvannya dystsypliny «Anhliyska mova (za profesiynym spryamuvannyam)» [Motivation as a necessary component of mastering the discipline «English for professional purpose»]. *Inozemni movy*, 2, 34–38. [in Ukrainian].
- Lytovchenko, I.M. (2014). Pidvyshchennya motyvatsiyi studentiv do inshomovnoho spilkuvannya na zanyattyakh anhliyskoyi movy profesiynoho spryamuvannya [Increasing the motivation of students to speak foreign languages at English language classes for professional use]. *Osvita doroslykh: teoriya, dosvid, perspektyvy*, 1, 108–114. [in Ukrainian].
- Lobanova, S.I. (2016). Rol zovnishnoy motyvatsiyi pry vyvchenni inozemnykh mov studentamy tekhnichnykh vyshchykh navchalnykh zakladiv [The role of external motivation in the study of foreign languages by students of technical higher education institutions]. *Onovlennya zmistu, form ta metodiv navchannya i vykhovannya v zakladakh osvity*, 14, 89–92. [in Ukrainian].
- Mihirin, P.I. (2017). Vyvchennya inozemnoy movy yak skladovoyi chastyny humanitarnoy osvity v umovakh vyshchoho tekhnichnoho navchalnoho zakladu [Studying the foreign language as a component of humanitarian education in a higher technical educational institution]. *Onovlennya zmistu, form ta metodiv navchannya i vykhovannya v zakladakh osvity*, 16, 98–101. [in Ukrainian].
- Pavlyuk, M.M. (2016). *Psykholohiya motyvatsiyi* [Psychology of motivation]. Zhytomyr: Vyd-vo ZHDU im.I.Franka. [in Ukrainian].
- Petrova, T.I. (2014). Mizhpredmetni zvyazky yak efektyvnyy zasib motyvatsiyi protsesu navchannya profesiyno spryamovanoyi anhliys'koyi movy studentiv nemovnykh vyshchykh navchal'nykh zakladiv [Interpersonal relations as an effective means of motivating the process of teaching professionally oriented English to students of non-language higher education institutions]. *Mistobuduvannya ta terytorialne planuvannya*, 52, 311–315. [in Ukrainian].
- Rikhter, O.Ye. (2016). Problema rozvytku motyvatsiynoy sfery osobystosti studenta pry vyvchenni inozemnoy movy u nemovnomu VNZ [The problem of the development of the student's motivational sphere in the study of a foreign language in a non-language higher educational establishment]. *Molodyy vcheny*, 4, 565–568. [in Ukrainian].
- Tarasenko, M.I. (2018). Sposoby pidvyshchennya motyvatsiyi studentiv do vyvchennya inozemnoy movy [Ways to increase motivation of students to study foreign language]. *Collection of Scientific Works of Kherson State University. Series: Pedagogical Sciences*, 81 (2), 65–67. [in Ukrainian].
- Schunk, D. H., Pintrich, P. R., & Meece, J. L. (2008). Motivation in education: Theory, research, and applications. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Varyanko, T. (2017). Vdoskonalennya navchannya inozemnoy movy v tekhnichnykh vyshchykh navchalnykh zakladakh [Improvement of foreign language teaching in technical higher educational institutions]. *Molod i rynek*, 2, 134–138. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 11.04.2019 р.
Стаття прийнята до друку 18.04.2019 р.

Тимофеева Оксана

кандидат педагогических наук

доцент кафедры гуманитарных дисциплин

Дунайский институт Национального университета «Одесская морская академия», г.Измаил, Украина

ПОВЫШЕНИЕ МОТИВАЦИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОММУНИКАЦИИ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ У КУРСАНТОВ МОРСКИХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Аннотация. Цель данного исследования: поиск путей и разработка мероприятий по повышению мотивации к профессиональной коммуникации на английском языке у курсантов морских вузов. Использованные методы исследования: анализ, синтез, систематизация, педагогическое наблюдение и беседы. В статье разработаны способы повышения мотивации профессиональной коммуникации на английском языке у курсантов морских ВУЗов. Констатируется острая необходимость усиления курса преподавания английского языка в морских учебных заведениях. Определено, что главной движущей силой профессиональной коммуникации на английском языке выступает мотивация. Также делается вывод относительно необходимости своевременного обеспечения курсантов учебно-методическими материалами, которые адаптированы под конкретные специальности, что позволит активировать интерес, который является одним из компонентов в структуре мотивации. Выделены методические характеристики для улучшения обучения научно-техническому языку. Кроме того, подчеркивается важность организации внеаудиторной работы с курсантами, приобщение их к научным исследованиям, к участию в конференциях, конкурсах. Раскрыта суть и пути организации указанной деятельности как способа мотивации к профессиональной коммуникации на английском языке.

Ключевые слова: мотивация; профессиональная коммуникация; английский язык; научные конференции; морские высшие учебные заведения.

Tymofeeva Oksana

Candidate of Pedagogical Sciences

Associate Professor of the Department of Humanities

Danube Institute of National University «Odessa Maritime Academy»

Izmail, Ukraine

INCREASING THE MOTIVATION FOR PROFESSIONAL COMMUNICATION IN ENGLISH OF CADETS OF MARITIME INSTITUTIONS

Abstract. Modern conditions of international marine industry as well as expanding of labour market of seafarers require proper and sufficient knowledge of the English language. The level of English of seafarers should be well enough for performing their duties properly and safely as stated by STCW. The article has developed measures to increase the motivation for professional communication in English of maritime institutions cadets. The purpose of the research is to study the problem of motivation for professional communication in English and work out the ways of improving it. The general scientific methods have been used: analysis, synthesis, systematization. The results of this investigation are the following. The urgent need to strengthen the course of teaching a foreign language in these institutions was stated. It is revealed that the main driving force for the improvement of professional communication in English for cadets of maritime institutions is motivation defined as an internal force that activates, facilitate and maintains the cadets' language intentions over time thereby improving the learning outcomes and communication. The importance of the development of note-taking skills via principle of thematic blocks, i.e. set of texts connected by one theme in logical sequence, was highlighted. The hierarchy of teaching of note-taking skills of the cadets was introduced. It was also concluded that the importance of organizing extracurricular work with cadets, attracting them to researching projects, their participation in conferences, competitions. This type of teaching process allows to allocate the speakers, opponents and the moderators of these conferences. Such projects enable the cadets to experience their future managerial positions. This type of work permits to improve the professional communication motivation and required language sub skills through systematization of own knowledge and professional and scientific norms.

Key words: motivation; professional communication; English; scientific conferences; maritime higher educational institutions.